

บทที่ ๑

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

วารสาร เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการศึกษาค้นคว้าอย่างมาก ในด้านการเผยแพร่บทความ ผลงานค้นคว้าใหม่ ๆ และการเสนอข่าวที่ทันต่อเหตุการณ์ เป็นแหล่งที่ทำให้เกิดแนวคิดใหม่ ๆ ในการอ่านและ เป็นแหล่งข้อมูลเพื่อตีพิมพ์งานวิจัยก่อนที่จะนำไปพิมพ์เป็นรูปเล่ม (Paradis ๑๙๖๖: ๖๐) โดยเฉพาะวารสารทางวิชาการที่จัดทำขึ้นโดยระบุดมมุ่งหมายว่า จะสนองความต้องการทางการศึกษาค้นคว้าอย่างลึกซึ้งในสาขาวิชาต่าง ๆ จัดทำโดยนักวิชาการหรือสมาคมทางวิชาชีพในสาขานั้น ๆ และตีพิมพ์บทความที่เกี่ยวข้องกับแขนงวิชาเป็นส่วนใหญ่ (จารุวรรณ สินธุโสภณ ๒๕๒๑: ๔๐) ดังนั้นจึงจัดได้ว่า วารสารวิชาการเป็นแหล่งข้อมูลที่มีความสำคัญต่อการวิจัยอย่างยิ่ง

มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งกำเนิดที่สำคัญที่สุดของการค้นคว้าสิ่งใหม่ ๆ ความคิดและคำอธิบายใหม่ ๆ อาจารย์และนักวิชาการจะเป็นผู้เสนอความคิดใหม่ แนวปฏิบัติใหม่ ให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในศิลปวิทยาการต่าง ๆ ต่อส่วนรวม (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา ๒๕๑๒ : ไม่มีเลขหน้า) ดังนั้นสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จึงได้จัดทำวารสารวิชาการขึ้น โดยถือว่าวารสารวิชาการเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญต่อมหาวิทยาลัย เพราะเป็นสิ่งที่หนึ่งซึ่งแสดงถึงความสามารถและความแข็งแกร่งทางด้านวิชาการของสถาบัน ทั้งยังเป็นเวทีให้คณาจารย์ได้แสดงผลงานอย่างสมศักดิ์ศรี และผลที่ตามมาอีกประการหนึ่งก็คือนักศึกษาได้อาศัยเป็นคู่มือในการค้นคว้าหาความรู้ประกอบการศึกษาด้วย (พลสิทธิ์ หนูชูชัย ๒๕๒๔: ๔) มหาวิทยาลัยต่าง ๆ สนับสนุนให้มีการผลิตวารสารของมหาวิทยาลัย และในระดับคณะก็มีการจัดทำวารสาร เพื่อเผยแพร่ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ของคณะ วารสารอักษรศาสตร์เป็นวารสารวิชาการซึ่งจัดทำโดยคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เริ่มแรกเพื่อส่งเสริมให้อาจารย์ค้นคว้าในวิชาที่สอนในคณะ ไม่ว่าจะเป็นภาษา วรรณคดี ไทยหรือต่างประเทศ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรม ตลอดจนวิชาอื่น ๆ ที่จะเปิดสอนต่อไป (รอง ศยามานนท์ ๒๕๐๔: ไม่มีเลขหน้า) เริ่มออกฉบับที่ ๑ เมื่อ ๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๔ มีกำหนดออกอย่างน้อยปีละ ๑ เล่ม (ม.ร.ว. สุนนชาติ สวัสดิ์กุล ๒๕๐๖: ๑๒๔) และได้ดำเนินการจัดทำเรื่อยมาจนถึงฉบับที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๕๑๔ จึงได้หยุดชะงักไปเป็นเวลา ๒ ปี ทั้งนี้

เพื่อทบทวนนโยบายและวัตถุประสงค์ของการออกวารสาร และเพื่อปรับปรุงมาตรฐานทางวิชาการให้สูงขึ้น (กาญจนา นาคสกุล ๒๕๒๒: ๑๒๙) วารสารอักษรศาสตร์ได้เริ่มจัดทำต่อเป็นปีที่ ๑๑ ใน พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยมีวาระการออกปีละ ๒ ฉบับ คือ ทุกเดือนมกราคม และเดือนกรกฎาคม และมีวัตถุประสงค์เพื่อ เผยแพร่ผลงานทางวิชาการและงานวิจัยของอาจารย์และนิสิตคณะอักษรศาสตร์ รวมทั้งเผยแพร่กิจกรรมทางวิชาการของคณะด้วย ("วัตถุประสงค์ของวารสารอักษรศาสตร์" ๒๕๒๒: หน้าแรก)

เนื้อหาของวารสารอักษรศาสตร์ ประกอบด้วยบทความวิชาการในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่มีการเรียนการสอนในคณะอักษรศาสตร์ ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาตะวันออก ภาษาอังกฤษ ภาษาตะวันตก ภาษาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์ ปรัชญา และศิลปการละคร นับเป็นวารสารที่มีคุณค่าในการค้นคว้าหาความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาอักษรศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือสาขามนุษยศาสตร์ของสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรที่จะศึกษาริ เเคราะห์ เนื้อหาของบทความที่ลงพิมพ์ในวารสารอักษรศาสตร์ว่ามีแขนงวิชาใดบ้าง ครอบคลุมตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของการจัดทำเพียงใด รวมทั้งการศึกษาสถานภาพของผู้เขียนบทความในด้านคุณวุฒิและหน่วยงานที่สังกัด และศึกษาประเภทของสิ่งพิมพ์ที่นำมาใช้อ้างอิงตลอดจนจัดทำดัชนี เรื่องของบทความที่นำมาวิเคราะห์ ซึ่งผลการวิจัยจะทำให้ทราบปริมาณและขอบเขตของเนื้อหาบทความว่าครอบคลุม เนื้อหาในสาขาวิชาใดบ้าง ทราบถึงสถานภาพของผู้เขียนว่าจำกัดหรือกระจายอยู่ในกลุ่มบุคคลใด นอกจากนี้ยังทำให้ทราบถึงประเภทของสิ่งพิมพ์ที่นำมาอ้างอิง อันจะอำนวยความสะดวกต่อการค้นคว้า ทำให้นักวิชาการได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ในการใช้วารสารอักษรศาสตร์ประกอบการค้นคว้า ทั้งยังเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดทำวารสารให้สอดคล้องกับนโยบายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อีกด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการค้นคว้างานวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เนื้อหาวารสารปรากฏว่างานวิจัยทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศที่น่าสนใจดังจะกล่าวต่อไปนี้

๑. งานวิจัยที่เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาวารสารรายการเดียว

สมศรี ชุศรีพิทักษ์ (๒๕๑๔) ได้วิเคราะห์เนื้อหาของวารสารพัฒนบริหารศาสตร์ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๐๓-๒๕๑๖ ผลการวิจัยพบว่าบทความในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มีจำนวนมากที่สุด

รองลงมาได้แก่สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ และสังคมวิทยา ส่วนสาขาวิชาสถิติหรือสถิติประยุกต์มีจำนวนน้อยที่สุด ในด้านของผู้เขียนบทความพบว่า ผู้เขียนเป็นข้าราชการในสังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และมีการศึกษาชั้นปริญญาเอกมากที่สุด รองลงมาได้แก่ระดับปริญญาโท

บุญทา วิทวไพศาล (๒๕๒๕) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์เนื้อหาวารสาร พัฒนบริหารศาสตร์" ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๗-๒๕๒๐ ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ทำต่อจาก สมศรี คุณศรีพิทักษ์ ผลการวิจัยพบว่าเนื้อหาบทความในวารสารพัฒนบริหารศาสตร์ในช่วงปีดังกล่าว เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดทำ และยังมีแนวโน้มเหมือนระยะแรก ๆ คือมีเนื้อหาทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์มากที่สุด รองลงมาเป็นเนื้อหาด้านเศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา และสาขาอื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การเรียนการสอน ของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เช่น บริหารธุรกิจ สถิติ รวมทั้งสังคมศาสตร์ประยุกต์อื่น ๆ ได้แก่ การวิจัยดำเนินการและคอมพิวเตอร์ ในด้านของผู้เขียนบทความนั้นมีทั้งอาจารย์ นักวิชาการและผู้ประกอบธุรกิจต่าง ๆ ซึ่งผู้เขียนที่สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์เขียนบทความมากเป็นอันดับที่ ๑ รองลงมาอันดับที่ ๒ ได้แก่ผู้เขียนที่สังกัดธนาคารหน่วยงานธุรกิจเอกชนและอื่น ๆ อันดับที่ ๓ มาจากผู้เขียนที่สังกัดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสำรวจถึงผู้เขียนที่สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พบว่าเป็นผู้เขียนบทความจากคณะรัฐประศาสนศาสตร์ ๒๓.๑๗% สำนักวิจัย ๒๐.๗๓% และสำนักบรรณสาร การพัฒนา ๒.๔๔%

วรรณา โทติบุญพงษ์ (๒๕๒๗) ได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาวารสาร ธรรมศาสตร์ ตั้งแต่ปี ที่ ๑ ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๑๔ ถึงปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๒๔ พบว่าจำนวนบทความในวารสารธรรมศาสตร์มีเนื้อหาในสาขาวิชาศิลปศาสตร์มากที่สุด คิดเป็น ๔๘.๓% รองลงมาได้แก่สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ๑๔.๖๔% และสาขาวิชารัฐศาสตร์ ๑๔.๑๘% สาขาวิชาที่มีบทความน้อยที่สุดคือสาขาวิชานิติศาสตร์ ๐.๗๓% สำหรับแนวโน้มของเนื้อหาบทความในแต่ละช่วงความรับผิดชอบของบรรณาธิการแต่ละชุด พบว่าเนื้อหาในสาขาวิชาศิลปศาสตร์มีมากที่สุดในทุกช่วงความรับผิดชอบของบรรณาธิการแต่ละชุด ในด้านของผู้เขียนบทความนั้น ผู้เขียนที่สังกัดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีมากที่สุดคิดเป็น ๔๕.๗๑% รองลงมาได้แก่ผู้เขียนจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ธนาคาร หน่วยงานธุรกิจเอกชน และอื่น ๆ

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ ชลธิชา สุทธินิรันดรกุล (๒๕๒๑) ซึ่งได้วิเคราะห์เนื้อหาบทความทางบรรณารักษศาสตร์ในวารสารห้องสมุดของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ตั้งแต่ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๐๐ ถึงปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๖ พ.ศ. ๒๕๑๘ ผลการวิจัยปรากฏว่าในช่วงปีต่าง ๆ บทความส่วนใหญ่มีเนื้อหาดังนี้คือ พ.ศ. ๒๕๐๐-๒๕๐๔ เป็น เรื่องของห้องสมุดโรงเรียน พ.ศ. ๒๕๐๕-๒๕๐๙ เป็น เรื่องของบรรณารักษ์ นักเขียน และงานประพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๑๔ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย และวรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๑๘ หลักการบริหารและดำเนินงานห้องสมุด นอกจากนี้ผู้วิจัยยังรายงานให้ทราบถึงบทความกลุ่มย่อยต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาที่พบมากในแต่ละกลุ่มใหญ่และ เรียงลำดับปริมาณที่พบด้วย จำนวนผู้เขียนบทความลงในวารสารห้องสมุดมีทั้งสิ้น ๑๒๘ คน ๒๙ คน มีผลงานลงในวารสารห้องสมุดมากกว่า ๓ บทความ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้เขียนบทความยังอยู่ในวงจำกัด และล้วนเป็นบุคคลที่ดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย หรือบุคคลในคณะกรรมการจัดทำวารสาร ใน ๒๙ คนนี้ ๘ คนที่จัดว่าเป็นบรรณารักษ์อาวุโส และ ๑๐ คนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการห้องสมุดบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย และผู้เขียนทั้ง ๒๙ คนนี้อาจจัดได้ว่าเป็นผู้เขียนบทความหลักของวารสารห้องสมุดตั้งแต่เริ่มแรกจัดทำ

สำหรับงานวิจัยในต่างประเทศ โรเบิร์ต เดน-คู ลี (Lee ๑๙๘๐) ได้วิเคราะห์เนื้อหาวารสาร Journal of Special Education ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๖๖ ถึง ค.ศ. ๑๙๗๘ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานว่า ได้มีการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในด้านของจำนวนบทความที่เกี่ยวกับเรื่องของเด็กพิเศษ แต่หัวข้อวิชาส่วนมากจะยังคงเป็นเรื่องของการเตรียมการทางวิชาชีพ ประเด็นทางด้านกฎหมาย การวางแผนหลักสูตร และการบริหารโปรแกรม และผู้เขียนบทความส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาขั้นสูง ผลการวิจัยพบว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญในด้านปริมาณและประเภทของบทความที่ลงพิมพ์ในวารสารในช่วงเวลาที่กำหนด และพบว่าบทความต่าง ๆ ดังกล่าวไม่ได้สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงใดใดในแขนงวิชาดังกล่าว ผู้เขียนส่วนใหญ่มีคุณวุฒิปริญญาเอกทางการศึกษา ๗๔% ปริญญาเอกทางการแพทย์ ๓% และ ๑๓% เป็นผู้มีความรู้ต่ำกว่าปริญญาเอก

สตีเฟน เจ ปาร์คเกอร์ (Parker ๑๙๘๒) ได้ศึกษาเนื้อหาและการเผยแพร่ของวารสาร Unesco Journal of Information Science, Librarianship and Archives Administration ผู้วิจัยได้วิเคราะห์บทความทั้งสิ้น ๗๔ บทความ จากปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑

จนถึงปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑ พบว่ามีบทความเชิงพรรณนาและรายงานมากกว่าทวิภาคีกิจกรรมในปัจจุบัน หัวข้อเนื้อหาที่มีได้ครอบคลุมงานด้านสารนิเทศเท่าที่ควร ถ้าจะพิจารณาเนื้อหาตามภูมิภาคพบว่า บทความมักจะ เน้นเรื่องทางยุโรปมากกว่าภูมิภาคอื่น ๆ

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น งานวิจัยของ สมศรี คูศิริพิทักษ์ บุญหา วิศวไพศาล และวรรณ โทติบุญพงษ์ เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาวารสารของสถาบันการศึกษา ส่วนงานวิจัยของ ชลธิชา สุทธิมิตรกุล โรเบิร์ต เดน-คู ส และ สตีเฟน เจ ปาร์คเกอร์ เป็นการศึกษาวารสารเฉพาะวิชา แต่งานวิจัยดังกล่าวข้างต้นเป็นการศึกษาถึงลักษณะของเนื้อหาและนำมาวิเคราะห์อย่างละเอียดว่าเน้นหนักสาขาวิชาใดบ้าง ในด้านของผู้เขียนบทความได้วิเคราะห์ว่าผู้เขียนส่วนใหญ่มาจากที่ใด เป็นอาจารย์ นักวิชาการ ภายในหน่วยงานที่ออกวารสาร หรือเป็นบุคคลภายนอก พร้อมทั้งยังได้ศึกษาภูมิหลังทางการศึกษาของผู้เขียนไปด้วย

๒. งานวิจัยที่เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาวารสารหลายรายการ

ได้แก่งานวิจัยของ พรรณพิมล กุลบุญ และ ชลธิชา สุทธิมิตรกุล (พรรณพิมล กุลบุญ และ ชลธิชา สุทธิมิตรกุล ๒๕๒๔) ในเรื่อง "สถานภาพของวารสารวิชาการที่จัดพิมพ์โดยคณะต่าง ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" อันเป็นการศึกษาลักษณะเนื้อหาวารสารอย่างกว้าง ๆ ว่ามีลักษณะ เป็นบทความชนิดใดและลักษณะเนื้อหาของบทความที่นำมาลงสนองวัตถุประสงค์ของวารสารนั้น ๆ หรือไม่ ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะเนื้อหาของบทความที่ปรากฏในวารสารสามารถสนองวัตถุประสงค์ของวารสารที่ได้กำหนดไว้ต่าง ๆ กัน ซึ่งส่วนใหญ่เน้นในการเผยแพร่บทความวิชาการ นอกจากนี้ทางคณะและสถาบันยังใช้วารสารเป็นสื่อในการเผยแพร่กิจกรรมและรายงานการดำเนินงานของสถาบันในรอบปีอีกด้วย ผู้เขียนบทความทั้งหมดเห็นได้ชัดว่าส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในส่วนที่เกี่ยวกับวารสารอักษรศาสตร์นั้น พบว่าวารสารอักษรศาสตร์มีจำนวนบทความวิชาการมาเป็นอันดับที่ ๓ คิดเป็น ๗๓.๑๔% และมีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลในบทความต่าง ๆ เป็นอันดับที่ ๓ คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๘๖ ของบทความทั้งหมด

งานวิจัยในต่างประเทศมี โรเจอร์ เคน พาลเมอร์ (Palmer ๑๙๗๔)

วิเคราะห์ลักษณะบทความจากวารสารทางด้านกฎหมาย บรรณารักษศาสตร์ และการบริการสังคม ในส่วนของความคล้ายคลึงและแตกต่างกัน พบว่าเนื้อหาบทความที่มีลักษณะ เป็นการปฏิบัติการณ์ บทความทางบรรณารักษศาสตร์มีจำนวน ๓๖.๗๐% ส่วนบทความด้านการบริการสังคมมี ๔๔.๖๐%

และในช่วง ค.ศ. ๑๙๖๕-๑๙๖๙ บทความที่มีลักษณะเป็นงานวิจัยที่มีระเบียบวิธี เป็นบทความทางด้านกฎหมาย ๘๐.๒๐% สาขาบรรณารักษศาสตร์ ๑๖.๔% และการบริการสังคม ๑๓.๔% และอัตราเปอร์เซ็นต์ได้เพิ่มขึ้นในช่วงปี ๑๙๗๐-๑๙๗๔ คือทางด้านกฎหมาย ๘๐.๓% บรรณารักษศาสตร์ ๒๒.๑% และการบริการสังคม ๑๘.๗% ในด้านของผู้เขียนบทความพบว่า อาจารย์ผู้สอนทางด้านกฎหมายและการบริการสังคมเขียนบทความในวารสารเกือบจะเป็น ๒ เท่าของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางด้านบรรณารักษศาสตร์ คือ ๒๘% ต่อ ๑๔.๒%

เอ็ดเวิร์ด เจ สมิธ (Smith ๑๙๘๐) ได้วิเคราะห์เนื้อหาวารสารทางการหนังสือพิมพ์ ๒ รายการคือ Journalism Quarterly ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๒๔-๑๙๗๓ และ Journalism Educator ตั้งแต่ฉบับ Winter ๑๙๗๑ ถึง October ๑๙๗๔ ได้พบว่า Journalism Quarterly จะลงบทความที่เกี่ยวกับเรื่องการวิจัยทางการหนังสือพิมพ์ทั่ว ๆ ไป เป็นส่วนมาก บทความแต่ละบทจะมีเนื้อหาค่อนข้างยาว Journalism Educator จะเน้นบทความเกี่ยวกับเรื่องการศึกษาทางการหนังสือพิมพ์ในด้านที่ว่าจะสอนอย่างไรในขณะที่ Journalism Quarterly เน้นว่าจะสอนอะไร สำหรับผู้เขียนบทความในวารสารทั้ง ๒ รายการนี้ ส่วนใหญ่เป็นบุคคลในวงการศึกษามหาวิทยาลัยหนังสือพิมพ์แทบทั้งสิ้น

กิล เลน ฟาวเลอร์ จูเนียร์ และ เอ็ดเวิร์ด เจ สมิธ (Fowler and Smith ๑๙๘๒) ได้ร่วมกันทำการศึกษาเปรียบเทียบความน่าอ่านของกลุ่มเนื้อหาที่มีลักษณะเป็นข่าวล้าช้า และข่าวด่วนในวารสาร Time และ Newsweek โดยการสุ่มตัวอย่างบทความจากวารสารดังกล่าวมารายการละ ๘ ฉบับ จากเดือนพฤศจิกายน ๑๙๗๔ ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ๑๙๘๐ กลุ่มล้าช้าได้แก่ ข่าวธุรกิจและเศรษฐกิจ ข่าววิทยาศาสตร์และการแพทย์ ข่าวด่วนได้แก่ข่าวกีฬา ข่าวภาพยนตร์ และข่าวเกี่ยวกับประชาชน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า บทความที่มีลักษณะเนื้อหาเป็นข่าวล้าช้าจะอ่านยากกว่าบทความที่มีลักษณะเป็นข่าวด่วน ข่าวล้าช้าจะใช้พยางค์มากกว่าและมีความยาวเฉลี่ยของประโยคมากกว่าด้วย

จากงานวิจัยต่าง ๆ พอดีสรุปได้ว่า โรเจอร์ เคน พาลเมอร์ ซึ่งทำการศึกษาลักษณะของเนื้อหาบทความว่าเป็นทางการปฏิบัติงานหรืองานวิจัยจำนวนเท่าใด พร้อมกับศึกษาว่าอาจารย์ในสาขาวิชาใดเขียนบทความมากกว่าอาจารย์ในสาขาวิชาใด เอ็ดเวิร์ด เจ สมิธ ศึกษาวิเคราะห์วารสารทางการหนังสือพิมพ์ ๒ รายการได้เน้นลักษณะการเสนอเนื้อหาแตกต่างกันอย่างไร ส่วน กิล เลน ฟาวเลอร์ จูเนียร์ และ เอ็ดเวิร์ด เจ สมิธ ศึกษาเปรียบเทียบความ

นำอ่านของเนื้อหาบทความที่เป็นข่าวล่าช้าและข่าวด่วน ในขณะที่ พรรณพิมล กุสญญ และชลธิชา สุทธิมิตรกุล ร่วมกันศึกษาสถานภาพของวารสารวิชาการโดยทั่ว ๆ ไปของสถาบันแห่งใดแห่งหนึ่ง โดยเฉพาะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาบทความที่ปรากฏในวารสารอักษรศาสตร์ ในด้านลักษณะบทความ ขอบเขตเนื้อหาวิชา และปริมาณบทความในแต่ละสาขาวิชา ตลอดจนประเภทของการอ้างอิงที่ปรากฏในบทความ
๒. ศึกษาผู้เขียนบทความที่มีผลงานในวารสารอักษรศาสตร์ ในด้านคุณภาพและหน่วยงานที่สังกัดตามที่ปรากฏในวารสาร
๓. เพื่อวิเคราะห์บทความที่ปรากฏในวารสารอักษรศาสตร์ว่าตรงตามวัตถุประสงค์ในการจัดทำเพียงใด

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษารวบรวมครั้งนี้มุ่งศึกษาริเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารอักษรศาสตร์ตั้งแต่เล่มที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๕ ถึงปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๗ จำนวน ๒๒ ฉบับ รวมบทความทั้งสิ้น ๒๐๔ บทความ

แนว เหตุผลที่สำคัญ

วารสารอักษรศาสตร์เป็นวารสารวิชาการที่ประกอบด้วยบทความที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับภาษาและวรรณคดีเป็นส่วนใหญ่

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. ศึกษาประวัติและการจัดทำวารสารอักษรศาสตร์ ตั้งแต่เริ่มออกเล่มที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๕ จนถึงปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๗ โดยการค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ ประกอบกับการสัมภาษณ์บรรณาธิการ หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำวารสาร ในหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้คือ วัตถุประสงค์และนโยบายเงินทุนในการจัดทำ การดำเนินงานและการจัดพิมพ์ หน้าที่ของคณะผู้จัดทำ วิธีการเผยแพร่

๒. สร้างแบบบันทึกข้อมูล เพื่อเก็บรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับแต่ละบทความซึ่งประกอบด้วย รายละเอียดทางบรรณานุกรมของบทความ ขอบเขตเนื้อหาของบทความนั้น ๆ คุณวุฒิ และหน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนบทความ รายละเอียดของการอ้างอิงตามที่ปรากฏในแต่ละบทความ

๓. รวบรวมบทความในวารสารอักษรศาสตร์ ตั้งแต่ เล่มที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๐๔ ถึง ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๒๗ รวมบทความที่เป็นประชากรทั้งสิ้น ๒๐๔ บทความ

๔. อ่านและวิเคราะห์บทความที่เป็นกลุ่มประชากร ลงในแบบบันทึกข้อมูล

๕. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

๖. นำเสนอข้อมูล สรุป และให้ข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

๑. ทราบลักษณะบทความ ขอบเขตและปริมาณของบทความในแต่ละสาขาวิชาที่ปรากฏในวารสารอักษรศาสตร์ ว่าประกอบด้วยบทความในแขนงวิชาใดบ้าง อันเป็นประโยชน์แก่ผู้ค้นคว้า และแก่ห้องสมุดในการให้บริการการค้นคว้าในแขนงวิชาต่าง ๆ ในสาขามนุษยศาสตร์

๒. ทราบสถานภาพของผู้เขียนที่มีผลงานลงในวารสาร ในด้านของคุณวุฒิและหน่วยงานที่สังกัด

๓. ทราบลักษณะการจัดทำวารสารว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการจัดทำเพียงใด อันจะเป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงการจัดทำวารสาร เพื่อให้สนองวัตถุประสงค์ในการจัดทำให้มากยิ่งขึ้น

๔. เป็นการรวบรวมตรรกะเรื่องราวของบทความต่าง ๆ ที่ปรากฏในวารสารอักษรศาสตร์ อันจะอำนวยความสะดวกในการค้นหาค้นหาบทความที่พิมพ์ในวารสาร

นิยามของคำที่ใช้ในการวิจัย

บทความ หมายถึงบทความที่ปรากฏในวารสารอักษรศาสตร์ อันได้แก่บทความทางวิชาการ ที่ผู้เขียนเรียบเรียงขึ้นใหม่ เพื่อนำเสนอความคิดเห็น เพื่อวิจารณ์วรรณกรรมอันเกี่ยวเนื่องทางวิชาการ ด้านอักษรศาสตร์ เพื่อเสนอต่อที่ประชุมทางวิชาการ หรือเป็นบทความที่บันทึกถอดความจากการบรรยาย รวมถึงบทความที่แปลจากต้นฉบับภาษาต่างประเทศ และบทความที่สรุปเนื้อหาทางงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้ไม่รวมคำนำ บทบรรณาธิการ ข่าวกณะ และบทแนะนำหนังสือใหม่

ประเภทของการอ้างอิง คือแหล่งที่มาของข้อมูลที่น่ามาอ้างอิงตามที่ปรากฏในเชิงบรรณ หรือบรรณานุกรมของบทความ โดยจำแนกออกเป็น ๖ ประเภท ได้แก่ วารสารและหนังสือพิมพ์ หนังสือ วิทยานิพนธ์ สิ่งพิมพ์รัฐบาล เอกสาร ซึ่งครอบคลุมต้นฉบับตัวเขียน จดหมายเหตุ เอกสารส่วนบุคคล รายงานการประชุม เอกสารประกอบการสอน ฯ ตลอดจนงานการสัมภาษณ์ ทั้งนี้ในบทความหนึ่ง ๆ การอ้างอิงถึงสิ่งพิมพ์ใดก็ตาม แม้จะอ้างอิงถึงหลายครั้งก็จะนับ เป็นการอ้างอิง เพียงครั้งเดียว

ผู้เขียนบทความ คือผู้ที่มีผลงานปรากฏในวารสารอักษรศาสตร์ ซึ่งอาจเป็นผู้เขียน ผู้รวบรวม ผู้แปล ผู้เรียบเรียง ผู้บรรยาย

สาขามนุษยศาสตร์ ในที่นี้ครอบคลุม เฉพาะสาขาวิชาที่มีการเรียนการสอนในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (กาญจนา นาคสกุล, สัมภาษณ์ : ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔) ได้แก่ สาขาวิชา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์ ปรัชญา ศิลปการละคร ภาษาตะวันออก ภาษาตะวันตก ภาษาศาสตร์ และวรรณคดีเปรียบเทียบ

กิจกรรมทางวิชาการ หมายถึงคอลัมน์ "ข่าวคณะอักษรศาสตร์" และ "ในแวดวงอักษรศาสตร์" เป็นส่วนของวารสารที่จัดทำขึ้นเพื่อบันทึกข่าวคราวความเคลื่อนไหวและกิจกรรมทางวิชาการต่าง ๆ ของคณะอักษรศาสตร์ เช่น การจัดสัมมนาทางวิชาการของคณะ การประชุมสัมมนาในต่างประเทศที่คณะส่ง อาจารย์ไปร่วม การจัดสอนวิชาต่าง ๆ ทั้งที่เป็นหลักสูตรของคณะและที่จัดเปิดสอนแก่บุคคลภายนอก การวิจัยและตำราที่เรียบเรียงโดยคณาจารย์ในคณะอักษรศาสตร์ เป็นต้น

ครุฑพำนี้เรื่อง หมายถึง การจำแนกบทความตามสาขาวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในคณะ
อักษรศาสตร์ ดังนี้ คือ สาขาวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์
ปรัชญา ศิลปการละคร ภาษาตะวันออก ภาษาตะวันตก ภาษาศาสตร์ และวรรณคดีเปรียบเทียบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย